

numer
SPECJALNY

PARK

pomysł

wydanie specjalne
zeszyt nr 1

Ten zeszyt
należy do:

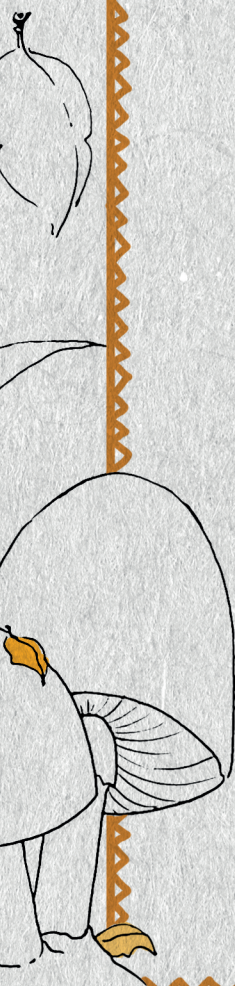
.....

DZIEŃ DOBRY

Witaj w „Parku Pomysłów”!
Czytaj, rysuj, koloruj i baw się dobrze,
a przy okazji wiele się dowiesz.

numer SPECJALNY

SPIS TREŚCI

5	złota polska jesień
6	teczka przyrodnika
7	jaki to dinozaur?
8	teczka artysty
12	wróbel czy mazurek?
14	historia dla każdego
15	polskie symbole narodowe
18	teczka ekologa
26	Lubin i okolice
28	Dwa Bieguny, Cały Świat
30	podobało się?
31	goście przy karmniku

ZŁOTA POLSKA JESIEŃ

DARY
JESIENI TO:

.....

.....

ILE DRZEW
iglastych i liściastych
ZNAJDUJE SIĘ
NA RYSUNKU?

Co
jesienią
spada
z drzew?

odpowiedź
narysuj w kole

DRZEW
LIŚCIASTYCH
JEST ...

DRZEW
IGLASTYCH
JEST ...

era

okres

okres
milionów
lat temu

okres

Najmłodsza
era w dziejach
Ziemi!

KENOZOIK

Tu żyjemy!
holocen

CZWARTORZĘD

1,8

dzieli się na epoki (oddziały), a epoki na wieki (piętra)
holocen to epoka czwartorzędu

Eksplzja i wymarcie wielkich ssaków, rozwój człowieka.

NEOGEN

23

Nastąpił dalszy rozwój ssaków, pojawiły się małpy.

PALEOGEN

63

Koniec panowania dinozaurów, bujny rozwój ssaków.

MEZOZOIK

KREDA

145

pierwsze ptaki

JURA

200

TRIAS

251

237-66 mln lat temu

pierwsze ssaki

PERM

299

Wzrost mały, regres głowonogów, powstanie lasów iglastych.

KARBON

359

Duże zróżnicowanie rekinów, powstanie pierwszych gadów i rozwój płazów.

DEWON

416

Na Ziemi pojawiają się pierwsze płazy, owady, wije i pajęczaki.

SYLUR

444

Rozwój gąbek, koralowców, ryb, przodków głowonogów - łodzików.

ORDOWIK

488

Pierwsze ryby i koralowce, pod koniec masowe wymieranie zwierząt.

KAMBR

542

Trylobity - morskie stawonogi, wymarły z końcem permu.

PREKAMBR

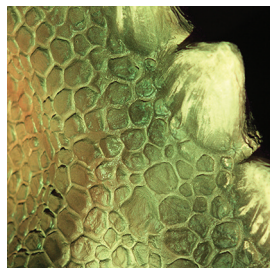
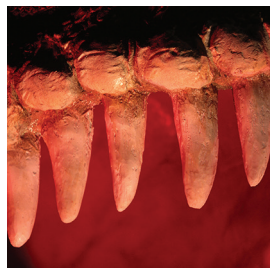
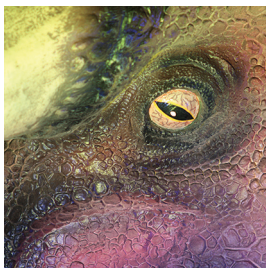
4600 mln lat temu
Na Ziemi pojawiły się sinice i glony.

stratygrafia

dział geologii historycznej zajmujący się ustalaniem wieku i przyczyn rozmieszczenia skał w skorupie ziemskiej

Kiedy żyły dinozaury?

dzieje Ziemi
w skrócie

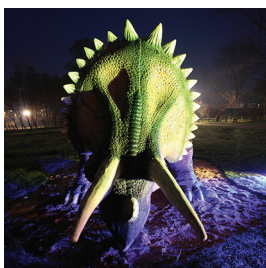
Jaki to
dinozaur?

Połącz linią nazwę
i odpowiednie zdjęcie.

triceratops

mastodonzaur

tyranozaur

Stwórz swoje dzieło sztuki!

CO TO JEST DZIEŁO SZTUKI?

Dzieło sztuki

- to dzieło człowieka,
jego rozumu, talentu
i sprawności rąk.

Sztuki plastyczne - to wszystkie dzieła sztuki, które można oglądać i które są zrobione z jakiegoś materiału: malarstwo, rysunek, rzeźba, grafika, architektura.

JAK ZROZUMIEĆ SZTUKĘ?

Aby zrozumieć sztukę,
trzeba tego bardzo chcieć,
jak najczęściej i najwięcej
ze sztuką obcować.

Muzeum - to budynek, w którym przechowuje się i chroni przed zniszczeniem oraz wystawia na widok publiczny dzieła sztuki.

Oryginał - dzieło sztuki stworzone przez artystę.

Kopia - powtórzenie jakiegoś dzieła sztuki innego artysty.

Reprodukcja - zdjęcie fotograficzne dzieła sztuki.

wróbel czy mazurek

podobieństwa i różnice

wróbel

szary
wierzch głowy

policzek ma kolor
.....

Jakie podobieństwa
i różnice widzisz?

wierzch głowy ma kolor
.....

czarna plamka
na białym policzku

trochę mniejszy
od wróbla

mazurek

białe pręgi
na skrzydłach

wróbel *łac. Passer domesticus*

Inne nazwy: wróbel zwyczajny, wróbel domowy, jagodnik.

Mieszka w pobliżu ludzi. Jest ptakiem osiadłym, czyli nie odlatuje na zimę. Zwykle występuje w niewielkich stadach. Gniazdo zakłada często w szczelinach budynków, a czasem na drzewie i w budkach lęgowych.

Samica znacznie różni się od samca. Pierwotnie występowały na terenach półpustynnych i stepowych, jednak wraz z rozwojem rolnictwa zaczęły towarzyszyć człowiekowi. Występują na całym świecie. Początkowo zamieszkiwały Europę i Azję, z czasem introdukowane zostały do obu Ameryk i Australii. Obecnie wróble jest coraz mniej, głównie z powodu nowoczesnego budownictwa (brak miejsc do zakładania gniazd), licznych kotów oraz inne drapieżników. Coraz częściej wróble wycofują się do parków czy na obrzeża miast, gdzie wcześniej występował mazurek.

długość ciała: 14-15 cm masa: 30-35 g

mazurek *łac. Passer montanus*

Inne nazwy: wróbel mazurek, wróbel polny.

Mazurek, podobnie jak wróbel, jest bardzo związany z człowiekiem, zasiedla zwykle zadrzewienia w pobliżu upraw oraz osiedli ludzkich, w miejscach takich jak parki i ogrody. Jest to gatunek osiadły, ale od jesieni do wiosny często koczuje po okolicy tworząc stada liczące nawet 1000 osobników. W tym czasie ich głównym pokarmem są dziko rosnące rośliny. Występuje w Europie oraz Azji, a introdukowany został w Ameryce Północnej oraz Australii. Populacja mazurków systematycznie maleje. Monokultury rolne pozbawione miedzy i zadrzewień śródpolnych uniemożliwiają ptakom gniazdowanie i żerowanie. W wielu regionach Europy szkodzą im też chemizacja rolnictwa. Gniazda buduje w dziuplach i budkach, do których podczas lęgów znosi często młode listki krwawnika i wrotyczu w celu odstraszania pcheł i roztoczy. Samce i samice są ubarwione jednakowo.

długość ciała: 13,5-14,5 cm masa: 22-25 g

Choć wróbel i mazurek są podobne
pamiętajmy, że to różne gatunki.

Dawno, dawno temu ...

czyli historia dla każdego

Dlaczego obchodzimy Narodowe Święto
Niepodległości ?

11

listopada

Święto narodowe obchodzone jest 11 listopada na pamiątkę odzyskania przez Polskę niepodległości w 1918 roku, po 123 latach rozbiorów dokonanych przez Austrię, Prusy i Rosję.

Kim był Józef Piłsudski?

Józef Klemens Piłsudski był polskim działaczem społecznym i niepodległościowym, żołnierzem i politykiem. W latach 1918–1922 sprawował funkcję naczelnika państwa, a od 11 listopada 1918 roku wodza Armii Polskiej.

..... flaga Polski

PROJEKT
POLSKA
1918–2018

Pokoloruj godło!

POLSKIE SYMBOLE NARODOWE

GODŁO - wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo, z rozwiniętymi skrzydłami, z dziobem i szponami złotymi, umieszczony w czerwonym polu tarczy.

FLAGA - kolory biały i czerwony, ułożone w dwóch poziomych, równoległych pasach tej samej szerokości, z których górny jest koloru białego, a dolny koloru czerwonego.

HYMN - Mazurek Dąbrowskiego, autor: Józef Wybicki

11 listopada

obchodzone jest

NARODOWE ŚWIĘTO

NIEPODLEGŁOŚCI

**Józef
Piłsudski**

Miedzik

MAŁY EKOLOG

W ramach przypomnienia wiadomości
z ostatniego numeru **Parku Pomysłów**
pokoloruj pojemniki na odpowiedni kolor!

Tutaj wrzucamy:
szklane butelki
i słoiki

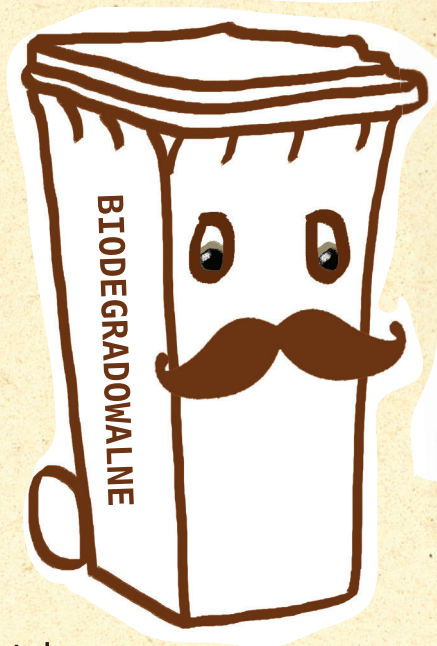

Tutaj wrzucamy:

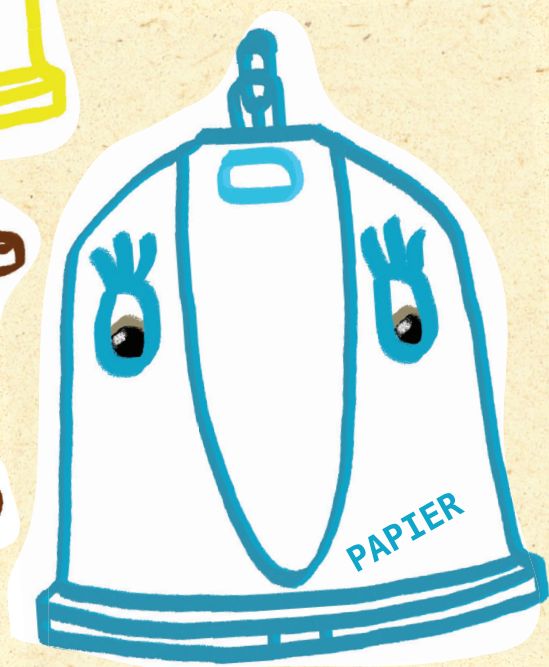
puszki po napojach,
zgniecione plastikowe
butelki, drobny złom,
kartony po sokach i mleku,
plastikowe torebki

POKOLORUJ NAS!

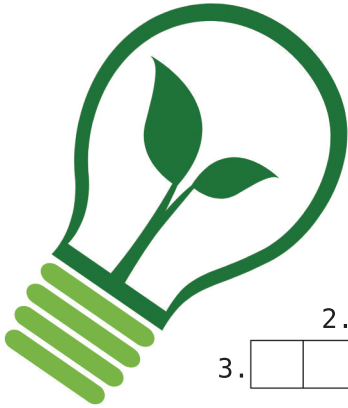
Tutaj wrzucamy:

resztki żywności (bez mięsa
i kości), skorupki jaj,
obierki z owoców i warzyw,
liście i skoszoną trawę

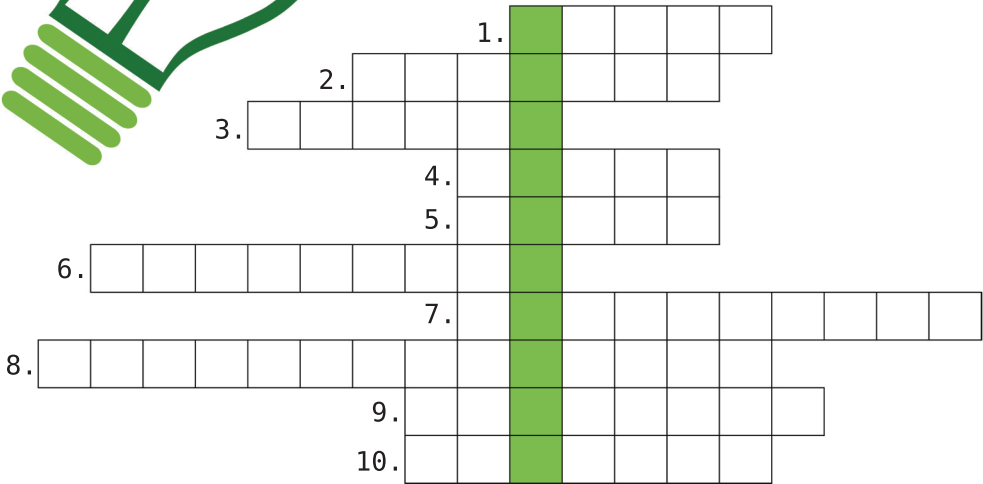

Tutaj wrzucamy:

gazety, zeszyty,
pudełka kartonowe,
papier szkolny

ROZWIĄŻ KRZYŻÓWKĘ

1. Wrzucisz go do pojemnika na szkło.
2. Nie szklana, przed wrzuceniem chce być zgniatana.
3. Zajmuje się ochroną przyrody.
4. Skoszoną wrzucasz do pojemnika na odpady biodegradowalne.
5. Możesz go wrzucać do żółtego pojemnika razem z tworzywami sztucznymi i odpadami wielomateriałowymi.
6. Ponowne wykorzystanie odpadów to...
7. Stare i niepotrzebne gazety, książki, zeszyty, to...
8. Żarówka jest odpadem...
9. Wrzucasz do niego odpady.
10. Tłusty papierek po kanapce wrzucisz do pojemnika w kolorze...

Odpowiedzi: 1. Słoik, 2. Butelka, 3. Ekolog, 4. Trawa, 5. Metal, 6. Recykling, 7. Makulatura, 8. Niebezpiecznym, 9. Pojemnik, 10. Czarnym

PSZOK - co to takiego?

PSZOK, czyli Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych to miejsce zbiórki odpadów, do którego mieszkańcy Gminy Miejskiej Lubin mogą oddać odpady komunalne zebrane w sposób selektywny.

Jakie odpady przyjmowane są do PSZOK-u?

TWORZYWA SZTUCZNE • METAL • OPAKOWANIA WIELOMATERIAŁOWE
PAPIER • SZKŁO • PRZETERMINOWANE LEKI • CHEMIKALIA
• ZUŻYTE BATERIE I AKUMULATORY • ZUŻYTY SPRZĘT ELEKTRYCZNY
I ELEKTRONICZNY • MEBLE ORAZ INNE ODPADY WIELKOGABARYTOWE
• ODPADY ZIELONE • ZUŻYTE OPONY • ODPADY BUDOWLANE
I ROZBIÓRKOWE, WYTWARZANE W RAMACH REMONTÓW PROWADZONYCH
WE WŁASNYM ZAKRESIE

Istnieje wiele rodzajów odpadów, które możemy oddać do PSZOK-u, są jednak również odpady, których do punktu nie można oddać:

ZMIESZANE ODPADY KOMUNALNE • ODPADY W DUŻYCH ILOŚCIACH
WSKAZUJĄCYCH NA TO, ŻE POCHODZĄ Z DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ
• MATERIAŁY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Dlaczego warto skorzystać z możliwości jakie daje nam PSZOK?

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Lubinie znajduje się przy ul. Zielonej 1 i czynny jest od poniedziałku do soboty (aktualny harmonogram znajdziesz na www.odpady.lubin.pl).

Mieszkańcy Gminy Lubin w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą oddawać do PSZOK-u odpady zebrane w sposób selektywny, jak i odpady niebezpieczne.

Zadanie 2

Rozszyfruj hasła

DOPASUJ ODPOWIEDNIE
LITERKI DO PONIŻSZYCH
SYMBOLI I ODKRYJ
ZAKODOWANE SŁOWA

Kod	
	O
	A
	S
	R
	D
	E
	I
	Y
	L
	N
	W
	Z
	M
	K
	T
	G
	P
	C
	J
	Ł
	B

odpowiedzi:
1. Odpady, 2. Recykling,
3. Segregacja, 4. Biodegradacja,
5. Papier, 6. Szkło

Czy wiesz, że?

Eko słownik

Ekologia - dziedzina biologii; działania propagujące ochronę przyrody.

Odpady komunalne - nieprzydatne substancje lub przedmioty, których chcemy się pozbyć. Powstają w związku z codziennym życiem człowieka.

Segregacja odpadów - zbieranie odpadów do specjalnie oznakowanych pojemników z podziałem na rodzaj materiałów, z których zostały wykonane.

Opakowania wielomateriałowe - to takie, które wykonane są co najmniej z dwóch różnych materiałów, których nie można rozdzielić ręcznie lub za pomocą prostych metod mechanicznych.

Biodegradacja - rozkład odpadów organicznych.

Recykling - ponowne wykorzystanie odpadów, jedna z metod ochrony środowiska naturalnego.

QUIZ EKOLOGA

1. Segregowanie odpadów to:

- a) wyrzucanie wszystkich śmieci do jednego pojemnika,
- b) wyrzucanie odpadów wykonanych z różnych materiałów do oddzielnych pojemników,
- c) wyrzucenie śmieci w swoim najbliższym otoczeniu, np. parku.

2. Jakie frakcje odpadów segregują mieszkańcy Gminy Miejskiej Lubin:

- a) papier, metal, szkło, plastik, odpady biodegradowalne,
- b) opakowania wielomateriałowe, papier, szkło, odpady biodegradowalne,
- c) tworzywa sztuczne, metal, opakowania wielomateriałowe, papier, szkło, odpady biodegradowalne

3. Zużyte baterie oraz inne odpady niebezpieczne należy:

- a) przekazać do odpowiednich punktów zbiórki tj. MPZO czy PSZOK,
- b) wyrzucić do pojemnika na zmieszane odpady,
- c) gromadzić jak najdłużej w domu.

4. Skrót PSZOK oznacza:

- a) Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
- b) Państwowy Skup Zebranych Odpadów Komunalnych,
- c) Powiatowy Skład Zielonych Odpadów Kuchennych.

5. Ile kolorów pojemników na odpady selektywnie zbierane obowiązuje w Gminie Miejskiej Lubin?

- a) 6 kolorów
- b) 4 kolory
- c) 5 kolorów

4-3 poprawnych odpowiedzi

Całkiem nieźle. Jesteś na dobrej drodze do zdobycia tytułu eksperta.

5 poprawnych odpowiedzi

Gratulujemy, jesteś prawdziwym ekspertem, doskonale radzisz sobie z segregacją odpadów, a jej zasady nie stanowią dla Ciebie problemu.

2-0 poprawnych odpowiedzi

Mogło być lepiej, nie zniechęcaj się, segregowanie odpadów wcale nie jest takie trudne.

odpowiedzi: 1-B, 2-C, 3-A, 4-A, 5-B

Porcja ekosłówiek
z różnych stron świata!

UCZ SIĘ Z MIEDZIKIEM!

ANGIELSKI

FRANCUSKI

HISZPAŃSKI

JAPONSKI

NIEMIECKI

WŁOSKI

environment

environnement

medio ambiente

環境 [Kankyō]

Die Umwelt

ambiente

ŚRODOWISKO

ecology

écologie

ecología

エコロジー
[Ekorōjī]

Ökologie

ecologia

EKOLOGIA

waste

déchets

residuos

廃棄物
[Haiki-mono]

Abfall

spreco

ODPADY

biodegradation

biodégradation

biodegradación

生分解
[Nama bunkai]

biologischer
Abbau

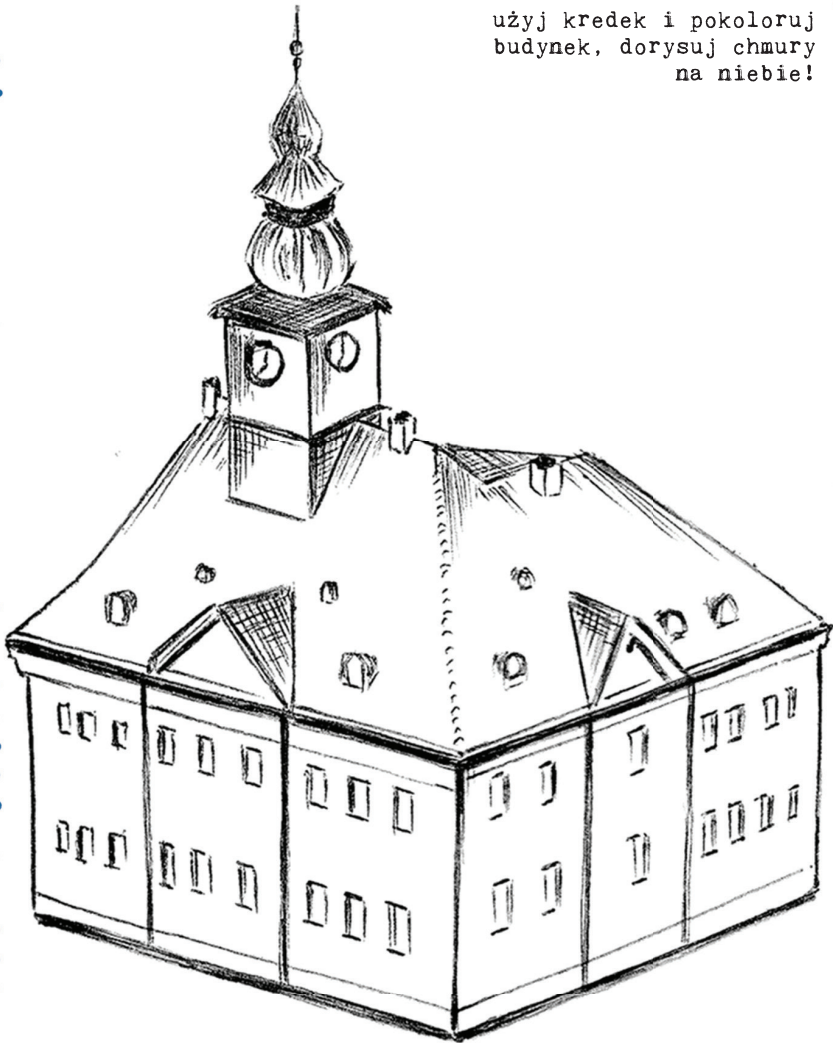
biodegradazione

BIODEGRADACJA

Stary Ratusz

użyj kredek i pokoloruj
budynek, dorysuj chmury
na niebie!

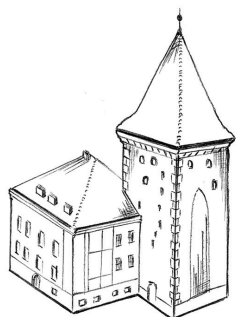
Architektura - jest to sztuka
tworzenia pięknych budowli.

LUBIN i OKOLICE

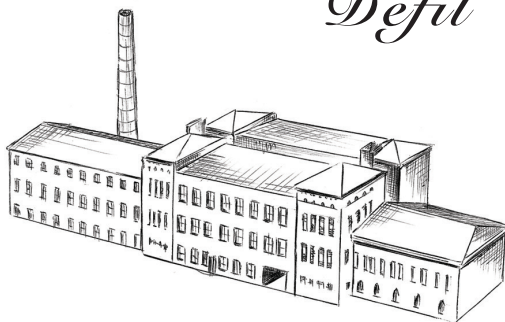
historia • zabytki • turystyka

lubiniokolice.pl

Stary Ratusz - pierwszy renesansowy ratusz w Lubinie powstał w 1515 roku. Obiekt ten uległ zniszczeniu w 1757 roku, a na jego miejscu wzniesiono w 1768 roku obecny budynek. Budowla uległa uszkodzeniom w czasie działań wojennych w 1945 roku i została odbudowana w 1950 roku.

*Basza
Głogowska*

kiedyś

Dolnośląska Fabryka
Instrumentów Lutniczych

Lubińskie
Wzgórze Zamkowe

obecnie

Ośrodek Kultury
Wzgórze Zamkowe

wzgorzeczamkowe.pl

ZOO Wrocław i Centrum Edukacji Przyrodniczej w Lubinie zapraszają na BEZPŁATNE zajęcia edukacyjne w ramach Kampanii.

Przyjedź, skorzystaj, dowiedz się jak
Twoje codzienne decyzje mogą
uratować Świat!

zoo.wroclaw.pl - zakładka: Edukacja - oferta edukacyjna

Supported by a grant from Iceland, Liechtenstein and Norway

Projekt pn. „Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony różnorodności biologicznej w obliczu zmian k realizowana zgodnie z misją wrocławskiego zoo” korzysta z dofinansowania do kwoty 2967311,75 PLN pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy E

Dwa Bieguny Cały Świat

Kampania na rzecz ochrony obszarów polarnych i gatunków zwierząt, które tam żyją.

Zgłoszenia na zajęcia przyjmujemy wyłącznie drogą telefoniczną z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

Prosimy o kontakt
z p. Małgorzatą Biegun
+ 48 76 720 89 81

PODOBAŁO SIĘ?

Mamy nadzieję, że numer specjalny „Parku Pomysłów” przypadł Ci do gustu. Jeśli chcesz przekazać nam swoją opinię na temat nowego zeszytu lub masz jakieś spostrzeżenia, którymi chciałbyś się z nami podzielić możesz napisać e-mail na adres:

parkpomyslow@gmail.com

Będziemy wdzięczni i na pewno odpowiemy, a Twój adres trafi do grupy odbiorców, którym będziemy przysyłać informacje o nowych wydaniach!

Wydawca: Stowarzyszenie „Lubin i okolice”, ul. Mikołaja Pruzi 9, 59-300 Lubin

Nakład: 1.000 egz. **Współpraca:** Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe”
w Lubinie, Centrum Edukacji Przyrodniczej w Lubinie, Miejskie Przedsiębiorstwo
Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Lubinie, Odpady Lubin

Projekt i skład: Agata Bończak, Kamila Tworek, Dział Edukacji
Ekologicznej MPWiK Sp. z o. o. w Lubinie

Lubin 2015

Goście przy karmniku

Wytnij, przyklej do
twardszego kartonika i powieś!

sikora czubotka

gil

sikora modra

JESIEN